davaid tagajärgi, ei saavutanud aga enam seda eesmärki.

[A. v. Tobien], H. v. B., Landmarschall von Livland in den Jahren 1872 bis 1884 (Rig. Alm. für 1885, lk. 39—44); *Alb. Livonorum* (1908), nr. 269; A. v. Tobien, Die livländische Ritterschaft I (1925); H. Kruus, Liivimaa rüütelkonna võitlus eesti rahvusliku trükisõna vastu 1879—1883 („Looming" 1929, nr. 4). *H. Kr.*

* **BOCK, Woldemar Bernhard Wilhelm Georg Heinrich** v., publitsist, oli ms. tegev ka muusika alal ja avaldas laule klaveri saatel, komponist J. F. La Trobe'i biograafia, „12 Choralstudien" (Erfurt, 1855), „Goethe im Verhältnis zur Musik" (Berliin, 1872) ja „36 Choräle aus den Schriften des livländischen Landrats Gustav Freiherr von Mengden 1627—1688" (Tartu, 1864); need koraalid on balti helikunsti silmapaistvaid töid.

„Eesti Muusika Kuukiri" 1929, nr. 2, lk. 67 (E. Arro) jm. saadud andmed. *T.*

* **BODECKER (Böttticher), Johann.** Bodeckeri-nimeline kroonika, ilmunud J. G. L. Napiersky toimetusel, „Chronik Livländischer und Rigascher Ereignisse 1593—1638" (Riia, 1890), sisaldab ms. ka andmeid 1600 alanud Rootsi-Poola sõja ja 1602. kuni 1603. a. näljahäda kohta. *H. S.*

* **BOECLER (Böckler), Johan(n) Wolfgang,** saksa rahvusest kirikutegelane, laskis trükkida peale V. Weigel'i töö „Rechter Christ" (Riia, 1670) veel „Heilige Einfalt" (*ibid.*, 1671), mistõttu ta korduvalt kutsuti vastust andma Eestimaa konsistooriumi ette, kuid ses asjas ei ilmunud. B. käis mitmel korral Rootsi valitsuse ja kun. Karl XI (vt.) juures eraasjus ning 1680 ja 1682 Eestimaa vaimulikkude esindajana; ta sai 1682 Uue Testamendi eestikeelse tõlke revideerijaks.

R. Winkler, J. W. B. (Ullmann, Mitt. 64., 1911, lk. 58—82). *T.*

BOIJE, Göran, Rootsi sõjaväelane, sünd. umb. 1540; surn. 7. XII 1617. — A. 1574 siirdus B. Soome ja Eestimaale, kus ta oli sageli korraga mitmel vastutusrikkal kohal: Tallinna kindluse pealik (1574, 1582), Soome armee ratsaväe ülem (feldmarssal) 1575—77 ja 1579, Tallinna ja Eestimaa kõrgeim pealik 1577—80, Käkisalmi läänipealik 1580, Pontus de la Gardie (vt.) abi ja lähem nõuandja ta sõjaretkedel 1580—82, Lõuna-Soome laaman 1583, Viiburi, Käkisalmi ja Savonlinna läänipealik ja rööbiti ka kogu Soomes ja Eestimaal asuva Rootsi väe ülemjuhataja 1584—88, Eestimaa kõrgem haldusmees 1592—1600. Võideldes suurte raskustega, nagu rahapuudus ja sellest johtuv sõdurite distsipliinitus, suutis B. siiski palju rootslaste eduks venelaste vastu kaasa aidata. Ta suuremaiks teeneiks on koostöö saavutamine poolakatega 1573 ja Vene väe löömine Mujēni (Mojahn'i) juures ühendatud Poola-Rootsi väega. B. võttis osa ka Täyssinä rahu ja sellele eelnenud vaherahude sõlmimisest. Karl IX ja Sigismundi (vt. neid) vahelises konfliktis tahtis B. säilitada Eestimaad Rootsile ja läks 1601 Sigismundi poolt Karli poole üle. B. sai 1602 riigiõunikuks ja teotses edaspidi Soomes.

Kansallinen elämäkerrasto I (1927); Sv. biogr. lex. III; W. Tawaststjerna, Pohjoismaiden viisikolmattavuotinen sota I, II (1918—20, 1929); A. Almquist, Sverige och Ryssland 1595—1611 (1907); S. Tunberg, Sigismund och Sverige 1597—1598 (1917—18); G. Elgenstierna, Svenska adelns ättartavlor I (1925). *J. V.*

BOLCK, vt. **PULCK.**

BOLOGNETTI (Bolognetto), Alberto, vaimulik, paavsti nuntsius Poolas, sünd. 1538 Bolognas, oli Bologna ja Salerno ülikooli prof., kutsuti paavst Gregorius XIII poolt 1572 Rooma, teotses nuntsiusena Firenzes 1576—78, Veneetsias 1578—81 ja viimati Poolas apr-st 1581 veebr-ni 1585. Ta oli Massa Maritima (Populonia) piiskopiks a-st 1579 ja ülendati kardinaliks dets. 1583; surn. 9. V 1585 Kärnten'is Villach'is. — B. etendas õige silmapaistvat osa Eesti ajaloos Poola aja alguses, esindades siin nuntsiusena paavsti poliitikat Liivimaa rekatoliseerimiseks ja katoliiklastega koloniseerimiseks. Kohe pärast Zapolje rahu 1582 õhutas ta Riia ja Tartu piiskopkonna uuesti ellukutsumist (küll tulemusteta, rajati vaid Võnnu piiskopkond), nõutas katoliiklaste määramist Liivimaa valitsusametnikeks ja kirikute ülevõtmist luterlasilt. Ka soodustas B. kõigiti jesuiitide tegevust Eestis ja soovitas, et Riia kõrval Tartu jesuiitide kolleegium võimalikult täielikult välja arendataks. Koos Georg Radziwill'iga (vt.) kavatses ta Liivimaal teostada suu-

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 31